

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/02, 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 94/07) i člana 1. Okvirnog sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o općim načelima za sudjelovanje Bosne i Hercegovine u programima Zajednice ("Službeni glasnik BiH" broj 15/06), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 56. sjednici održanoj 24.07.2008. godine, usvojilo je

MAPU PUTA I PLAN AKTIVNOSTI ZA UKLJUČIVANJE BiH U EU PROGRAME ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE I MLADI U AKCIJI (do 2013. godine)

1. Uvod

Jedan od većih izazova Evropske unije od 2007.–2010. godine, jeste uspostavljanje Lisabonskog programa, tj. "EU treba postati svjetski najkonkurentnija i najdinamičnija ekonomija bazirana na znanju, sa održivim ekonomskim razvojem nudeći veći broj kvalitetnih poslova, bolju socijalnu koheziju i ekološku osvještenost do 2010".

S tim u vezi, važnu ulogu odigraće usavršavanje obrazovnog sistema EU posebno u pogledu poboljšanja programa cjeloživotnog učenja za sve potencijalne korisnike i aktivnosti mladih sa ciljem da se mladi ljudi pripreme za preuzimanje aktivne uloge u društvu, poštujući različite kulture koje postoje u Evropi.

Stoga će dva integrirana Programa zajednice - Lifelong Learning\LLL (Cjeloživotno učenje) i Youth in Action\YiA (Mladi u akciji) odigrati ključnu ulogu. Postizanje glavnih ciljeva postavljenih u programu će značajno doprinijeti uspostavljanju Lisabonskog programa u praktičnom pogledu i na svim nivoima – lokalnom, regionalnom, državnom i evropskom.

2. Učešće BiH u EU programima – novija iskustva i spremnost za učešće

Evropska unija se suglasila, po programu Thessaloniki, da se učešće u Programima Zajednice otvori i za zemlje Zapadnog Balkana u skladu sa pristupom koji se koristio u zemljama kandidatima. To je bio jedan od prvih važnih koraka ka kreiranju mogućnosti za BiH da ojača proces integriranja i da se upozna sa najboljim načinom rada EU njenim zakonima, finansijskim i administrativnim sistemom u oblasti obrazovanja, obuke i pitanja mladih. „**Okvirni sporazum između Evropske komisije i BiH**“, u kojem se navode opći uvjeti za učešće BiH u PZ¹, je potpisan na sastanku EU/Balkanskog Foruma 22.11.2004. god. Sporazum je ratificiran od strane Parlamenta EU u maju 2005. godine, a od strane BiH Parlamenta 2006. godine. Okvirni sporazum je stupio na snagu 8.1.2007. godine.²

BiH već učestvuje ili se priprema da učestvuje u bliskoj budućnosti u nekim Programima zajednice koji su otvoreni za "treće zemlje" u oblasti obrazovanja (posebno visokog

¹ Objavljeno u SLUŽBENOM GLASNIKU BiH/Službene novine BiH, broj 15, 7.12.2006

² Objavljeno u SLUŽBENOM GLASNIKU BiH/ Službene novine BiH, broj 15, 7.12.2006

obrazovanja) i pitanja mladih bez formalnih pregovora o ulasku ili pravnih i drugih preduvjeta:

- Akcioni program EU na polju Cjeloživotnog učenja (izdvojena sredstva za programski period 2007. – 2013. iznose 6,970 milijardi eura)
- Mladi u akciji (izdvojena sredstva za programski period 2007. – 2013. iznose 885 miliona eura)

Ovi programi zahtijevaju sveobuhvatnu institucionalnu izgradnju i izgradnju kapaciteta u skladu sa uvjetima i procedurama implementiranja.

U svakom slučaju, jasno je da BiH posjeduje dobar potencijal za intenzivno učešće u programskim aktivnostima. Postojeća iskustva na polju razvoja projektnih zahtjeva (znanja o upravljanju projektnim ciklusom) projekata finansiranih od strane EU, uspostavljeni internacionalni kontakti i primjeri suradnje među kantonima i entitetima mogu činiti solidnu bazu za dalji razvoj i uspješno učešće BiH u dva navedena programa.

Takodje, postojanje dobrih projektnih ideja i inicijativa prilagođenih potrebama BiH, širok interes za učešće u projektima razvijenim u sklopu ova dva programa iskazan kroz sva tri sektora (javni, privatni i nevladin sektor), potreba za dodatnim fondovima i sposobnost sufinansiranja projekata od strane korisnika predstavljaju temelj uspješnog uključivanja svih potencijalnih korisnika. Takođe, BiH organizacije i institucije mogu ispuniti programske pristupne kriterije, surađivati na internacionalnom nivou sa partnerima iz zemalja članica EU i osigurati razvoj i transfer inovacija na lokalnom, regionalnom i državnom nivou.

3. Svrha dokumenta

Ovaj dokument nudi precizan uvid u:

- opću politiku konteksta dva Programa zajednice - LLL i YiA - kojima je direktni cilj poboljšanje i modernizacija obrazovnog sistema, povećanje kvaliteta ljudskih resursa i aktivnosti mladih u EU na svim nivoima, a u skladu sa ciljevima Lisabonskog programa,
- prednosti i koristi koje BiH može dobiti sa punim uključivanjem u ova dva Programa zajednice,
- formalne (pravne, institucionalne i finansijske) preduvjete koje BiH treba ispuniti u cilju punog uživanja koristi dobijenih uključenjem u dva Programa Zajednice
- sljedeće obavezne korake koje BiH mora poduzeti prije početka zvaničnih pregovora sa Evropskom komisijom, u prvoj liniji sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu (Directorate General Education and Culture /DG EAC),
- obavezne korake i faze koje BiH mora poduzeti prije punog ucesca u LLL i YiA
- opis BiH institucija odgovornih za pripremu zemlje prilikom otvaranja ova dva programa, detaljan opis odgovornosti, budžetskih i kadrovskih pitanja i procjenu vremenskog okvira aktivnosti.

Mapa puta i detaljan Plan aktivnosti će pružiti smjernice odgovornim institucijama BiH u vezi cijelokupnog procesa pripreme BiH za puno učešće u pomenuta dva programa.

Stoga je ona namijenjena za:

- **Ministarstvo civilnih poslova BiH (odgovorno ministarstvo priznato od strane Evropske komisije kao zvanično tijelo/predstavnik BiH u pregovorima o otvaranju Programa zajednice za BiH i buduće rukovodeće tijelo),**
- **Direkcija za evropske integracije (glavno odgovorno tijelo zaduženo za evropski proces integriranja),**
- **Ministarstvo finansija i trezora (glavno tijelo odgovorno za finansijska pitanja i izdvajanja sredstava iz državnog budžeta),**
- **Ministarstvo vanjskih poslova (glavno državno tijelo odgovorno za implementiranje vanjske politike BiH i integraciju u EU),**

i posljednje, ali ne manje važno,

- **Vijeće ministara BiH (glavno državno tijelo odgovorno za dodjelu političkih mandata za pregovore sa institucijama EU).**

4. Program Cjeloživotnog učenja - kontekst opće strategije i budžet za 2007. – 2013. godinu

Glavni prioritet programa Cjeloživotno učenje je jačanje doprinosa postignutog kroz obrazovanje i obuku sa svrhom postizanja lisabonskog cilja da EU postane svjetski najkonkurentnija i najdinamičnija ekonomija bazirana na znanju, sa održivim ekonomskim razvojem nudeći veći broj kvalitetnih poslova i bolju socijalnu koheziju. Svaki dio programa daje prioritet aktivnostima koje podržavaju razvoj **državnih strategija cjeloživotnog učenja** od strane zemalja učesnica i jača suradnju između različitih područja obrazovanja i sistema obuke, jačajući trajni proces cjeloživotnog učenja i podržavajući sticanje ključnih sposobnosti koje su direktno vezane za aktuelne potrebe tržišta rada i sektora poslovanja. S tim u vezi, prioritetne aktivnosti za period od 2008. do 2010. su:

- Podrška implementiranju radnog programa Obrazovanje i obuka 2010, s ciljem poboljšanja kvaliteta pristupačnosti sistemima obrazovanja i obuke u Evropi, npr. kroz implementaciju Evropskog okvira kvalifikacija.
- Jačanje uloge obrazovanja i obuke unutar lisabonskog procesa na evropskom i na državnom nivou radi unapređenja sposobnosti, održivog ekonomskog rasta i socijalne kohezije.
- Jačanje uloge visokoobrazovnih institucija razvijanjem konkurentnosti, omogućavanjem pristupa visokom obrazovanju kroz aktivnosti fokusirane na reformu sistema, jačanjem upravljanja visokoobrazovnim institucijama, promoviranju izvrsnosti, promoviranju različitosti studentske populacije i samih institucija i promoviranju jednakih mogućnosti.
- Unapređenje kvaliteta i privlačnosti stručnog obrazovanja i obuke kroz implementiranje prioriteta.
- Povećanje broja učesnika u programima učenja za odrasle u velikom broju zemalja članica, što je od velike važnosti kada je u pitanju zaposlenje i spremnost prilagođavanja radnim sredinama koje se mijenjaju velikom brzinom.

- Postizanje veće efikasnosti i jednakosti u sistemima obrazovanja i obuke, posebno osiguravajući uvjete za pristup osobama sa manjim mogućnostima i predškolskom uzrastu i jačanju osnove znanja za prakse i politike.
- Poboljšanje kvaliteta obrazovanja i obuke nastavnog kadra, naročito nastavnika i instruktora.
- Rad na povećanju mobilnosti pojedinaca kroz implementiranje principa navedenih u preporuci kvaliteta mobilnosti.
- Jačanje održivog razvoja, uključujući pitanja vezana za energetske sistem i klimatske promjene, kroz aktivnosti u svim sektorima obrazovanja i obuke.

Prioritet će se dati, kroz dijelove programa, projektima koji imaju za cilj promovisanje i razvoj:

- međukulturalnog dijaloga, koji će se posebno naglasiti u 2008. god.,
- kreativnosti i inventivnosti, koje će se posebno naglasiti u 2009. god.

Kroz sve programe veća pažnja je data **sistematskom vrednovanju**³ rezultata na projektnom i programskom nivou. Primarni cilj programa Cjeloživotno učenje, njegovi specifični ciljevi i pod-programi su detaljno opisani u priloženom dokumentu, Aneks 1.

Izdvojena sredstva za program Cjeloživotno učenje za programski period 2007. – 2013. iznose ukupno **6,970 milijardi eura**.

5. Mladi u akciji – kontekst opće strategije i budžet za 2007. – 2013. godinu

Program *Mladi u akciji* ima za cilj jačanje komunikacije i razmjene iskustava među mladima. To je efikasan instrument za povezivanje mladih ljudi i jačanje njihovih sposobnosti i znanja kako bi postali aktivni građani sposobni za saradnju sa drugima i za obavljanje aktivnosti prilagodjenih potrebama države na svim nivoima. Zbog toga će biti razvijeni i implementirani zajednički/slični projekti partnera iz različitih zemalja u području neformalnog i informalnog obrazovanja i učenja. Navedene aktivnosti biće podržane programom:

- Promoviranje aktivnog građanstva mladih uopće, a posebno evropskog građanstva
- Razvoj solidarnosti i promoviranje tolerancije naročito među mladima, s ciljem jačanja društvene kohezije u EU
- Prihvatanje međusobnog razumijevanja među mladima iz različitih zemalja
- Doprinos razvoju kvaliteta sistema za podršku aktivnosti mladih i osposobljenosti javnih omladinskih organizacija.
- Promoviranje evropske suradnje na polju pitanja mladih.

---

³ Vrednovanje = širenje i korištenje svih postignutih rezultata unutar EU i ostalih zemalja učesnica

Program *Mladi u akciji* je program kreiran za mlade, starosne dobi između 13 i 30 god. i stimuliše angažman mladih koji nemaju velikih mogućnosti. U sadašnjoj fazi, program je djelimično otvoren za organizacije iz BiH za njihovo učešće bez ikakvih finansijskih implikacija na BiH. Mjere koje su otvorene za učešće BiH imaju za cilj razmjenu iskustava u volonterskom radu mladih kao pojedinaca ili kao grupnih volontera. U svakom slučaju, trenutno nisu sve programske aktivnosti otvorene za mlade u BiH.

Program *Mladi u akciji* je kreiran za evropsku omladinu. On će biti implementiran od 2007. – 2013. god., sa budžetom koji ukupno iznosi **885 miliona eura**.

6. Korist i prednosti koje BiH dobija učešćem u programima Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji

Dva Programa Zajednice mogu usmjeriti BiH na putu ka poboljšanju obrazovnog sistema na svim nivoima i izgradnji kapaciteta za dalju i jaču uključenost u poslove Evropske unije. Pravilo, ali i iskustvo iz novointegriranih zemalja članica EU, govori da su Programi zajednice na polju obrazovanja, obuke i pitanja mladih prvi i važan korak ponuđen zemljama u tranziciji radi dobrog i pravovremenog upoznavanja sa zakonima, pravilima i funkcioniranjem cjelokupnog sistema EU na pravnom, finansijskom i institucionalnom nivou, a u svrhu pripreme za puno prijem u EU.

U isto vrijeme, učešće u programima otvara nove vidike u ciljnim područjima, zahtijevajući znanje i sposobnosti koje su u skladu sa trenutnim zahtjevima tržišta rada i doprinosi razvoju aktivnog građanina podržavajući suradnju i komunikaciju između različitih nacija, kultura i tradicija.

Važno je istaći da u novom programskom periodu od 2007. do 2013. godine, EU stavlja fokus na ispunjavanje državnih prioriteta koje je odredila određena zemlja članica, ali i druge zemlje podobne za učešće u Programima Zajednice u ciljnim područjima, te stavljanje ovih prioriteta u širi evropski kontekst.

Koristi za BiH

Iz novijeg iskustva deset novointegrirani zemalja članica EU, jasno je da je njihova uključenost u Programe zajednice dovela do izgradnje ne samo kvalitetnih ljudskih resursa i obrazovnih reformi, već i do naprednih stručnih saznanja i razumijevanja poslova EU u širem kontekstu, te jačanja *Acquis Communautaire* u sferi obrazovanja na državnom nivou, a istovremno podržavajući zatvaranje faze relevantnih pregovora o ovim pitanjima.

Zbog toga, BiH može imati punu korist od otvorenih mogućnosti uključivanja u Programe zajednice *Cjeloživotno učenje* i *Mladi u akciji*, te kroz ove programe može razmjenjivati iskustva sa zemljama članicama EU i pripremiti se za zvanične pregovore za prenošenja *Acquis-a* u zemlji.

Konkretnije, korist za BiH od punog učešća u programima biće:

- Efikasna priprema na svim nivoima (uključujući državne predstavnike) za integraciju i proces pregovora na ciljnim područjima.
- Osiguran razvoj i razmjena inovacija i znanja kroz usvajanje\implementiranje već razvijenih proizvoda (za manje finansijskih sredstava BiH korisnici mogu doći do gotovih proizvoda koje zatim mogu prilagoditi BiH potrebama – na lokalnom i regionalnom nivou) ili razvoj novih proizvoda sa ciljem povećanja konkurentnosti određenog ekonomskog sektora.

- Povećanje nivoa zaposlenosti radne snage u zemlji suočavajući se sa izazovima konkurentnosti i globalnog tržišta.
- Izgradnja partnerstava i mreža, razvijanje zajedno sa partnerima iz EU i potraživanje\ispunjavanje potrebnih stručnih znanja za rad u EU.
- Predstavljanje projekata važnih iz perspektive BiH (u skladu sa državnim prioritetima) unutar određenog internacionalnog partnerstva i dobijanje finansijskih sredstava za njihovu implementaciju.
- Ojačana internacionalna i državna saradnja – sticanje novih sposobosti, znanja, iskustava i upoznavanje partnerskih zemalja sa znanjem i iskustvom BiH, kao i razmjena profesionalnih saznanja i ideja sa ostalim uključenim stranama
- Zajedničko planiranje strategijskih projekata koji su u skladu sa aktuelnim potrebama tržišta rada i sektora poslovanja kao i njegovih podsektora.
- Razvoj novih područja ekspertize za BiH institucije i organizacije kojima je cilj izgradnja društva temeljenog na znanju.
- Vrednovanje sredstava EU u BiH u odnosu na državne potrebe i strategije.
- Osiguranje mogućnosti za obuku BiH radnika, poslodavaca i ostalih ciljnih grupa i organizacija.
- Osiguranje redovnog i održivog razvoja ljudskih resursa u zemlji koji će dugoročno pozitivno uticati na izgradnju institucionalnih kapaciteta
- Povećanje mobilnosti svih podobnih kategorija
- Implementiranje mehanizama EU kojima je cilj postizanje transparentnosti kvalifikacija na svim nivoima.
- Povećanje kvaliteta obrazovnog sistema, pristupa i metoda.
- Potpuno upoznavanje sa pravilima i procedurama EU – profesionalno najiskusnije i najkvalifikovanije osobe su one osobe koje su radile unutar programa Zajednice.
- Biti jednak partner u programima; korisnici će uvidjeti i razumjeti različite modele\ sisteme i radiće za dobrobit zemlje i organizacije koje će na terenu provoditi najbolje prakse.
- Razmjena dobrih projektnih ideja i inicijativa prilagodjenih stvarnim potrebama BiH.
- Korištenje izvora finansiranja EU koji su dostupni kroz ova dva programa.
- Podrška aktivnog građanstva mladih, njihove tolerancije i uzajamnog razumijevanja bogatstva evropskih kultura, tradicija i jezika.
- Poboljšanje finansijskog upravljanja i kapaciteta za kontrolu pravilnog korištenja grantova.
- Omogućiti djelimično opremanje organizacija tehničkim sredstvima, tj.računarima, ostalom IKT opremom i sl.
- Davanje jednakih mogućnosti za usavršavanje jezičkih sposobnosti svim starosnim kategorijama društva u skladu sa ciljevima i strategijskim dokumentima EU

BiH prednosti

Slijedeći nedavno obavljene sveobuhvatne analize o BiH kapacitetima za primanje sredstava iz ova dva programa, kao i prioritete Evropske komisije za davanje prednosti

uključivanju partnera iz novih članica programa zajednice, dolazi se do činjenice da BiH ima nekoliko prednosti koje bi trebale biti iskorištene za osiguranje efektivnog učešća i pravilnog korištenja dostupnih sredstava EU.

Ove se prednosti direktno odnose na:

- Potrebe prepoznate među potencijalnim korisnicima – namjenski urađen pristup može biti osiguran za izlaženje u susret državnim prioritetima i strategijama BiH
- Veliki interes zemalja članica EU za rad sa partnerima iz BiH
- Velika zainteresiranost na lokalnom/regionalnom nivou za učešće u dva programa
- Postojanje već razvijenih internacionalnih kontakata sa partnerima iz drugih zemalja EU
- Iskustvo u radu na projektnim aktivnostima
- Omogućavanje održivog razvoja na lokalnom/regionalnom nivou i osiguranje dugoročnog uticaja na ciljne grupe
- Pojačan razvoj u odnosu na pitanja EU

7. Institucije odgovorne za pripremu BiH za učešće u programima Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji

Trenutno postoje dvije glavne institucije koje se bave pitanjima ova dva programa zajednice – Ministarstvo civilnih poslova BiH i Direkcija za evropske integracije.

Glavno odgovorno i koordinirajuće tijelo koje radi na otvaranju dva programa za BiH je Ministarstvo civilnih poslova BiH i ono je priznato od strane Evropske komisije kao državna vodeća institucija koja se bavi obrazovanjem i pitanjima mladih i može voditi proces pregovora o programima sa relevantnom Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu.

Kapaciteti Ministarstva civilnih poslova BiH, kao budućeg upravnog tijela su još uvijek nedovoljni. S tim u vezi, treba napomenuti da ne postoji osoba koja je zadužena isključivo za rad na programskim pitanjima.

S obzirom da su oba programa vrlo kompleksna i da je za njih neophodno potpuno razumijevanje da bi se precizno pripremilo za pregovore i samo upravljanje programima, očigledna je stvarna potreba da se pojačaju institucionalni kapaciteti Ministarstva civilnih poslova BiH. Neophodno je da MCP ima bar jednog državnog službenika koji će se baviti isključivo pitanjima programa Cjeloživotno učenje (on ili ona će raditi unutar Sektora za obrazovanje) i jednog državnog službenika odgovornog za pitanja mladih (za program Mladi u akciji) koji će raditi u Odjelu za mlade uspostavljenom unutar MCP-a. Ovi državni službenici posjedovaće kompletno i koncizno znanje o programskim odredbama i upravljanju i učestvovaće u pregovorima na stručnom nivou sa predstavnicima Generalne direkcije za obrazovanje i kulturu.

Direkcija za evropske integracije je glavna odgovorna institucija za sveukupni proces integracije i baza informiranja za programe zajednice. Slijedeći zadnje napretke učinjene nakon završetka posljednjeg Twinning Light projekta, važno je istaći da DEI do sada nije tražila\dobila neophodan kadar za Programe zajednice. Još uvijek ne postoji uspostavljen odjel koji u svom portfoliju ima oba programa koja se bave obrazovanjem i pitanjima mladih. Održani se neki sastanci sa predstavnicima Evropske komisije, ali ne postoji redovna komunikacija. Ne postoje ni informacije o programima na internet stranici DEI koja je dostupna svima koji su zainteresovani za učešće u programima. S obzirom na ove

činjenice, kapaciteti kadra DEI moraju biti ojačani da bi mogli ispravno voditi pregovore (zajedno sa ostalim relevantnim predstavnicima BiH) sa Evropskom komisijom.

Obje institucije – Ministarstvo civilnih poslova BiH i DEI – će redovno sarađivati i komunicirati o programskim pitanjima i biti direktno uključene u pregovore sa Evropskom komisijom koji će se odvijati u svrhu učešća BiH u oba programa. U isto vrijeme, ove institucije će biti zadužene za:

- osiguranje i nadgledanje kompletnog procesa uspostavljanja državnih agencija za programe Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji,
- osiguranje dobrih argumenata za Evropsku komisiju zasnovanih na potrebama BiH i mogućnostima za plaćanje ulazne karte za svaki program, tj. direktnu uključenost u pregovore na nivou Evropske komisije
- planiranje IPA fondova za plaćanje ulaznih karata.
- planiranje IPA fondova radi osiguravanja odgovarajućeg državnog budžeta koji bi se koristio za sufinansiranje uspješnih projekata na državnom nivou
- suradnju i komunikaciju sa ostalim relevantnim ministarstvima (državna administracija na entitetskim i kantonalnim nivoima) i partnerima
- informiranje potencijalnih korisnika i javnosti o postignutim naprecima po pitanju otvaranja programa za BiH.

Oba programa zajednice iziskuju usklađivanje finansijskog sistema i pravila EU sa pravilima BiH. Takođe, imajući u vidu da BiH mora izdvojiti finansijska sredstva (kroz vanjsku pomoć EU i djelom iz državnog budžeta) neizbježno je uključiti u cjelokupan proces Ministarstvo finansija i trezora BiH. Pored toga, neophodno je odrediti osobu iz navedenog ministarstva koja će se, u sklopu svojih aktivnosti, specijalno baviti finansijskim pitanjima Programa zajednice.

Neophodno je uspostaviti (do kraja 2007. god., a najkasnije od prvog kvartala 2008 god.) pregovarački tim koji će se sastojati od predstavnika Ministarstva civilnih poslova BiH, DEI i Ministarstva finansija i trezora, a koji će biti odgovorni za sprovođenje direktnih pregovora sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu. Poštujući ovu činjenicu, Vijeće Ministara mora obezbijediti politički mandat MCP-u u okviru kojeg će biti poduzeti koraci ka uspostavljanju navedenog tima i ključne uloge u cjelokupnom procesu pregovora.

Takođe, važno je obratiti posebnu pažnju na regrutiranje kadra koje će biti odgovorno za programe (uključujući pregovore sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu, implementiranje svakog koraka ka ispunjenju svih preduvjeta sl.) Prvi i najvažniji kriterij treba biti njihov profesionalni profil. Ovi državni službenici moraju posjedovati dobro znanje poslova EU i Programa zajednice, poznavanje stranih jezika, analitičke sposobnosti, znanje na polju finansija i spremnost i sposobnost rada u kratkim vremenskim okvirima i u stresnom okruženju. Moraju biti upoznati sa stratejskim dokumentima o procesu integriranja BiH u EU, situacijom u zemlji (na svim nivoima) naročito na polju obrazovanja i pitanja mladih, zatim imati dobre komunikacijske sposobnosti i sposobnost da suradjuju sa relevantnim predstavnicima BiH i EU.

Zbog toga, državne institucije (MCP, DEI, Ministarstvo finansija i trezora) moraju kreirati neophodne uvjete za njihov rad koji će predstavljati stub cjelokupnog procesa otvaranja u narednim godinama (2007.-2009.) i dodatnu motivaciju uključujući specijalne finansijske bonuse za njihov rad.

Poštujući navedeno i uzimajući u obzir nedavna iskustva novointegriranih zemalja, važno je prepoznati potrebu za usvajanjem mehanizama za finansijsku i moralnu podršku i motivaciju svih koji se direktno bave pitanjima integracije u EU. Vijeće Ministara BiH treba

razmotriti najbolju opciju za obezbjeđenje takvog mehanizma i obezbijediti ovim državnim službenicima najviše poštovanje i finansijske bonuse.

8. Opći preduslovi koje BiH mora ispuniti prije učešća u Programima zajednice, Mapa puta i Plan aktivnosti

Za potpuno otvaranje programa Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji za BiH, neophodno je ispuniti tri uvjeta:

- zakonodavni
- institucionalni
- finansijski

Sve uvjete je potrebno ispuniti prije ulaska u decentralizirane programske operacije.

Pravni okvir za učešće BiH u oba programa je uspostavljen u skladu sa dvije odluke Evropskog Parlamenta i Vijeća usvojenih krajem 2006. godine. Ove odluke sadrže sve pravne odredbe koje su obavezne ispuniti sve zemlje članice EU i ostale zemlje koje mogu učestvovati na osnovu Thessaloniki plana (uključujući BiH):

- Odluka 1720/2006/EK od 15. novembra 2006. godine, Evropskog Parlamenta i Vijeća o uspostavljanju programa aktivnosti na polju Cjeloživotnog učenja za period od 2007 do 2013 godine.
- Odluka 1719/2006/EK od 15. novembra 2006 Evropskog Parlamenta i Vijeća o uspostavljanju programa *Mladi u akciji* za period od 2007. do 2013. godine.

Učešće BiH u oba programa biće osigurano u skladu sa odredbama koje će se utvrditi u suradnji sa tom zemljom nakon uspostave Okvirnog sporazuma koji osigurava učešće u Programima zajednice.

Učešće BiH u programima Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji biće ostvareno nakon izvršavanja zadataka i ispunjavanja obaveza sadržanih u pomenutim odlukama. Na taj način, BiH će biti tretirana kao punopravan partner, poput zemalja članica EU

Okvirni sporazum je zasnovan je na Thessaloniki planu iz 2003. godine, i sadrži glavne principe za učešće BiH u Programima zajednice. Donošenje **Okvirnog sporazuma** bio je prvi i neizostavan korak ka daljem nastavku procesa otvaranja Programa Zajednice za BiH.

U pojedinim članovima **Okvirni sporazum dopušta da BiH sudjeluje u odborima upravljanja programom kao posmatrač**. Država je dužna platiti doprinos za svaki program odnosno takozvane *ulazne karte* i zbog toga se za svaki program mora pregovarati o dokumentu "Finansijski memorandum" sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu (DG EAC). Postoji mogućnost korištenja vanjske pomoći EU za plaćanje ulaznih karata putem IPA-e. U svakom slučaju, BiH ce započeti direktne pregovore sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu i Evropskom komisijom u Sarajevu preko odgovornih predstavnika iz MCP, DEI i Ministarstva finansija i trezora. Na osnovu ovih pregovora mora se postići i usvojiti finansijski sporazum.

Takođe, BiH će morati provesti detaljne mjere finansijske kontrole i nadzora, administrativne mjere, penale i povrat sredstava u skladu sa općim regulativama EU a koje su primjenljive za svaku zemlju učesnicu.

Stoga, cjelokupni operativni okvir biće kompatibilan sa zakonima i specifičnim odredbama EU, a koji se mogu primjeniti na ciljne programe sa pravnog, administrativnog i finansijskog aspekta.

Neophodno je postizanje kompatibilnosti sa finansijskim regulativama Zajednice o upravljanju čvrstim finansijama tj. finansijskoj kontroli, odredbama o nabavci i nadzoru.

Preduvjeti vezani za Odluke EK 1720/2006 i 1719/2006

Ove odluke sadrže sve opće odredbe potrebne za uspostavu i implementiranje novih programa uključujući učešće BiH kao i administrativne i finansijske procedure.

Kao rezultat postojanja ovih preduvjete predlaže se implementiranje Mape puta i Plana aktivnosti. **Mapa puta** će voditi ka uspostavljanju operativnih struktura potrebnih za započinjanje pregovora sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu o učešću u programima *Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji* za 2007/2009. Uspostavljanje državnih agencija je osnovni preduvjet zajedno sa uspostavom procedura funkcionalne finansijske i administrativne kontrole koji će biti implementirani u srednjoročnoj perspektivi nakon početka pregovora (2008. – 2009. u drugoj polovini).

Plan aktivnosti pokazuje kako, ko i sa kojim sredstvima treba implementirati naredne korake i postavlja vremenski okvir za implementiranje.

Radi pojašnjavanja svih preduvjeta, osnovna Mapa puta i Plan aktivnosti su sadržani u priloženoj tabeli. Ova tabela uključuje informacije i preduvjete, trenutno stanje, odgovorne institucije zadužene za ispunjavanje preduvjete, preporuke stručnjaka, komentare koji idu u korist dodatnim pojašnjenjima, predviđeni vremenski okvir za izvršenje zadataka i predviđeni finansijski uticaj.

9. OPĆI PREDUVJETI , MAPA PUTA I PLAN AKTIVNOSTI

Preduvjeti	Stanje	Odgovorne institucije	Preporuke	Komentari	Vremenski (predviđeni) okvir za izvršenje aktivnosti	Finansijska implikacija
1. Uspostavljanje Okvirnog sporazuma (OS) za učešće BiH u programu Cjeloživotno učenje	ISPUNJENO OS uspostavljen, ratificiran i stupio na snagu 8/1/2007	Vijeće Ministara BiH	N/P ⁴ , već je učinjeno kao prvi korak prema otvaranju dva Programa Zajednice Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji za BiH	Ovo je samo prvi korak kojeg će pratiti drugi koraci sa ciljem napredovanja u daljem ispunjavanju preduvjeta sa pravnog, institucionalnog i finansijskog aspekta	N/P ⁵ , urađeno u januaru 2007	Ne postoji
2. Jasno definisani zadaci i uloga svih ključnih državnih institucija MCP, DEI, Ministarstvo finansija i trezora, Ministarstvo vanjskih poslova, Vijeće Ministara BiH Ministri u BiH.	Još uvijek nije obavljeno u potpunosti	Vijeće Ministara BiH Ministarstvo civilnih poslova BiH mora dobiti politički mandat od Vijeća Ministara BiH da predstavlja BiH u pregovorima sa	Definisati precizno ulogu svake institucije koja je uključena u proces i osigurati međusobnu suradnju sa ciljem odbrane BiH interesa i postizanja najbolje pozicije za BiH u Briselu tokom pregovora sa relevantnim predstavnicima i		Do kraja 2007 ali ne kasnije od početka 2008 (prvi kvartal 2008)	Ne postoji

⁴ N/P = nije primjenljivo

⁵ N/P = nije primjenljivo

		Evropskom komisijom (Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu) po pitanju otvaranja programa Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji za BiH	Generalnom direkcijom EK.			
3. Jačanje kapaciteta MCP-a, DEI i Ministarstva finansija i trezora i formiranje tima koji će biti odgovaran za direktne pregovore sa Evropskom komisijom i Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu	Još nije urađeno	Odluke koje treba donijeti Vijeće Ministara BiH I implementirati: Ministarstvo civilnih poslova BiH DEI Ministarstvo finansija i trezora	Regrutiranje: 1 osoba (državni službenik) koja će biti odgovorna za program Cjeloživotno učenje (a radit će u Sektoru obrazovanja MCP-a) i za pregovore sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu; 1 osoba (državni službenik) odgovorna za program Mladi u akciji i pregovore sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu a radit će u novom odjelu za pitanja mladih u Ministarstvu civilnih poslova BiH. Uspostavljanje novog Odjela za pitanja mladih	Sve uključene institucije biće osnažene po pitanju uposlenog kadra Glavni fokus tokom regrutiranja državnih službenika biće stavljen na profesionalni profil i sposobnosti Evropska komisija će obavljati pregovore samo sa državnim službenicima koji predstavljaju relevantna državna tijela – MCP, DEI i Ministarstvo finansija i trezora	Do kraja 2007 ali ne kasnije od početka 2008 (prvi kvartal 2008)	Sektor za obrazovanje pri MCP: 1 državni službenik Odjel za pitanja mladih, Ministarstvo civilnih poslova BiH: 1 državni službenik, 1 asistent Ministarstvo finansija i trezora: 1 državni službenik

			<p>u MCP uzimajući u obzir multidisciplinarni karakter pitanja mladih</p> <p>1 osoba (državni službenik) odgovorna za finansijska pitanja u pogledu programa Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji unutar Ministarstva finansija i trezora</p> <p>1 osoba (državni službenik) uposlena u DEI, odgovorna za program i pregovore sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu</p>			<p>DEI:</p> <p>1 državni službenik</p> <p>plus sredstva za kancelariju i tehničku opremu</p>
<p>4. Uspostavljanje mehanizma za stimulaciju državnih službenika direktno uključenih u u proces integracije u EU i pregovore sa Evropskom komisijom</p>	<p>Još nije urađeno</p>	<p>Vijeće Ministara</p>	<p>Važno je prepoznati neophodnost usvajanja mehanizma finansijske i moralne podrške i stimuliranja državnih službenika koji se bave pitanjima integracije u EU. Vijeće Ministara BiH treba razmotriti najbolju opciju za uspostavu navedenog mehanizma koji će osigurati državnim službenicima finansijske bonuse pored njihovih redovnih primanja.</p>	<p>Novija iskustva iz novo integrisanih zemalja učesnica pokazuju da je implementiranje navedenih mehanizama od najveće važnosti za stabilizaciju ljudskih resursa, zaustavljanje napuštanja stručnih kadrova i očuvanje stručnosti unutar državne administracije</p>	<p>Tokom 2008</p>	<p>Finansijski predračun baziran na broju angažiranih državnih službenika u svakom sektoru i cca 50% povećanja njihovih redovnih plaća</p>

				Poduzimanje koraka u pravcu implementiranja pravih mehanizama od realne je važnosti za BiH		
<p>5. Pravna provjera i revizija BiH legislative za sljedeća pitanja:</p> <p>5.1. vize</p> <p>5.2. PDV</p> <p>5.3. finansijski transferi od/do konačnih korisnika – opcije za posjedovanje službenih bankovnih računa u eurima</p> <p>5.4. dozvola za boravak</p> <p>5.5 opći finansijski tokovi</p>	Još nije urađeno, ovaj proces provjere tek treba primjeniti	MCP u saradnji sa Uredom za zakonodavstvo Vijeća Ministara BiH, Ministarstva pravde i DEI	<p>Sve teme objašnjene pod tačkama 5.1-5.7. biće pojašnjene u svjetlu zakona i procedura EK a načini rješavanja problema i prevazilaženje prepreka moraju biti pronađeni na vrijeme.</p> <p>Takođe postoji potreba da Ministarstvo civilnih poslova BiH upošljava osobu (državnog službenika) koja će se baviti isključivo finansijskim pitanjima.</p>	U uskoj suradnji sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu i ECD u Sarajevu	U toku prve polovine 2008.god., postignuća do kraja 2008.	Nema ga

<p>5.6. pitanja taksi koja mogu dovesti do poteškoća</p> <p>5.7. javna nabavka – je u skladu sa zakonima EK</p>						
<p>6. Uspostavljene ili kreiranje odgovarajuće strukture zadužene za koordiniranu upravu za implementiranje programa Cjeloživotno učenje i Mladi u akciji</p> <p>(Državne agencije sa pravnim statusom).</p> <p>Postoji 'paket' uvjeta koje sama Državna agencija mora ispuniti, tačnije, uvjete vezane za pitanja kadra, potrebne infrastrukture (posebno je važno osigurati informatički i komunikacijski sistem), finansijski protok unutar</p>	<p>Još nije urađeno</p>	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH</p> <p>Kao relevantan predstavnik za Evropsku komisiju i Generalnu direkciju za obrazovanje i kulturu</p> <p>Generalna direkcija za obrazovanje i kulturu</p>	<p>S obzirom da se Ministarstvo civilnih poslova BiH bavi pitanjima mladih i obrazovanja i da ima koordinirajuću ulogu trebalo bi postati tijelo zaduženo za početak hitnih i direktnih pregovora sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu o otvaranju dva programa za BiH i planiranja uspostavljanja dvije državne agencije.</p> <p>Koordiniranje sa DEI i Ministarstvom finansija i trezora je neizbježno da bi se osiguralo pravilno implementiranje svih potrebnih koraka na državnom nivou (entitetskim i kantonalnim nivoima) i da bi se zajednički djelovalo i obraćalo</p>	<p>Biće osnovana samo jedna Državna agencija za program Cjeloživotno učenje koja će jednako služiti svima na teritoriji BiH i biti pod upravom MCP (odgovorno tijelo biće Sektor obrazovanja, Ministarstvo civilnih poslova BiH)</p> <p>Biće osnovana samo jedna Državna agencija za program Mladi u akciji koja će jednako služiti svima na teritoriji BiH i biti pod upravom MCP-a (odgovorno tijelo biće novo osnovani Odjel za pitanja mladih, Ministarstvo</p>	<p>Započeti pregovore ne kasnije od početka 2008, postizanje rezultata u prvoj polovini 2009 godine</p> <p>(Uspostava dvije Državne agencije i postizanje njihove pune operativnosti u skladu sa pravilima Evropske komisije ne kasnije od kraja 2009 godine da bi se Poziv za podnošenje projektnih zahtjeva mogao realizirati u 2010 god.).</p>	<p>Procjena je cca. 1 milion eura uključujući kancelarije, komunikacijska sredstva, plaće za prvi uposleni kadar dvije agencije, obuku za kadar, tehničku opremu (vidjeti detalje ispod)</p> <p>(može se finansirati iz fondova IPA-e na osnovu dogovora sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu)</p> <p>Odjel za pitanja mladih, Ministarstvo civilnih poslova</p>

<p>Državne agencije, nadzor, izbjegavanje sukoba interesa i sl. Svi ovi uvjeti su precizno opisani u tz. Vodiču za Državne agencije koje se bave implementiranjem programa Cjeloživotno učenje koji je predstavljen u Aneksu 5 ovog dokumenta. S obzirom da uvjeti navedeni u Vodiču spadaju u "drugu fazu" ovaj dokument se ne bavi njima.</p>			<p>drugim relevantnim institucijama i osiguralo jasno i precizno objašnjenje potreba Vijeću Ministara BiH</p>	<p>civilnih poslova BiH) Ministarstvo civilnih poslova BiH će direktno pregovarati sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu o pripremnim mjerama za uspostavu ove dvije Agencije. Na ovaj način se mogu osigurati finansijska sredstva za BiH iz fondova IPA-e</p>	<p>BiH : 1 državni službenik, 1 asistent plus sredstva za kancelariju i tehničku opremu Polazna tačka DA: Upošljavanje 1 državnog službenika za svaku DA Kasnije 3-4 državna službenika za svaku DA sredstva za kancelariju i tehničku opremu</p>
<p>7. Udio od finansijskih garancija osiguranih od strane organa javne vlasti (poželjno)</p>	<p>Još uvijek nema garancija niti plana za navedeno (ko, kako, kada...)</p>	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH kao odgovorno Ministarstvo i buduće Upravno tijelo</p>	<p>MCP će biti osigurana finansijska sredstva iz državnog budžeta; Zbog toga je uska suradnja sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Ministara BiH od velike važnosti.</p>	<p>Biće poduzete zajedničke mjere od strane pomenutih ključnih učesnika i u bliskoj suradnji sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu. Zbog toga je</p>	<p>Početak u 2008 godini, završetak procesa do kraja 2009 godine. Još uvijek se ne može odrediti tačan iznos.</p>

			Biće osigurana razmjena informacija i obostrana komunikacija sa DEI.	potrebno direktno pregovarati i surađivati sa Briselom.		
8. Postojanje tzv. Memoranduma o razumijevanju (MoU) kao baze direktnih pravnih sporazuma između Vijeća Ministara BiH (koje predstavlja Ministarstvo civilnih poslova BiH), Evropska komisija i Generalna direkcija za obrazovanje i kulturu	Još uvijek ne, jer je prerano	Ministarstvo civilnih poslova BiH je zaduženo za pregovore o MoU sa DG EAC. DEI i Minisarstvo finansija i trezora biće takođe uključeni i podržani od strane MCP-a.	U MoU takođe je uključena i cijena ulazne karte koju BiH mora platiti, tako da, operativna uska saradnja sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu i relevantnim državnim tijelima (Ministarstvo finansija i trezora, DEI, Vijeće Ministara BiH) treba biti uspostavljena, tj. suradnja, komunikacija i koordinacija trebaju predstavljati ključne elemente procesa pregovora u MoU.	Dogovoriti “u BiH” potrebe i postići prvi konsenzus za zemlju, a potom se direktno posavjetovati sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu o poziciji BiH.	U toku 2009 godine.	Ne postoji
9. Ulazna karta plaćena za oba programa	Prerano	Ministarstvo civilnih poslova BiH U suradnji sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Miinistara BiH. Može biti osigurana	Moraju se obaviti direktni pregovori sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu.	Evropska komisija posjeduje formulu za računanje iznosa za plaćanje ulazne karte (BDP, broj stanovnika u zemlji i sl.). Potrebno je što prije početi sa radom na razmatranju ovih pitanja da bi se	Druga polovina 2009 godine	Baziraće se na formuli Evropske komisije, po procjeni min. 1 milion eura za dva programa godišnje

		koordinacija sa DEI.		<p>osiguralo dovoljno vremena za planiranje sredstava iz programa IPA za plaćanje ulaznih karata.</p> <p>Za plaćanje ulaznih karata, BiH može koristiti: finansijsku vanjsku pomoć EU kroz IPA fondove. U svakom slučaju, neophodno je pregovarati sa Evropskom komisijom i Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu o načinu plaćanja koji može imati opadajuću tendenciju. To znači da BiH može pregovarati o upotrebi IPA sredstava za prvu uplatu od 50 do 80% i potom umanjiti ovaj procenat tokom sljedećih godina.</p>		
10. Osiguranje finansijskih	Još uvijek ne, jer je prerano	Ministarstvo civilnih poslova	Mora biti planirano unaprijed, uz najmanje	Efektivna i pravovremena	Planiranje kroz IPA, predviđeni	

sredstava za ulazne karte od vanjske pomoći EU (IPA)		BiH U suradnji sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Miinistara BiH.	jednu godinu "rezerve". Posebna pažnja se mora obratiti na programiranje IPA-e kako bi sva sredstva bila planirana u skladu sa potrebama i na vrijeme (svako kašnjenje može loše uticati na plaćanje ulazne karte i na otvaranje programa Cjeloživotno učenje za BiH)	komunikacija i saradnja među Ministarstvom civilnih poslova BiH, DEI, Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Ministara BiH mora predstavljati temelj procesa	vremenski okvir je 2009 godina ali napredno planiranje mora se obaviti u skladu sa IPA planovima da bi se postigla spremnost za plaćanje ulaznih karata za 2010	
11. Osiguranje odgovarajućeg državnog fonda za sufinansiranje uspješnih korisnika	Još uvijek ne, jer je prerano	U suradnji sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Miinistara BiH.	BiH može razmotriti potrebu za dodatnim sredstvima iz IPA za tzv. komplementarni državni budžet koji može biti osiguran za uspješne krajnje korisnike u svrhu osiguravanja njihovog 'bezbolnog' uključivanja u program u početnom periodu (za prve 3 godine) Kako bi se planiralo dopunsko sufinansiranje preko IPA-e kao dio odgovarajućeg državnog budžeta neophodno je pregovarati sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu i ECD u Sarajevu.	Redovna komunikacija i koordinacija posebno sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem Ministara BiH mora biti osigurana.	Planiranje kroz IPA, predviđeni vremenski okvir je 2009 godina ali sveobuhvatno planiranje mora se obaviti u skladu sa IPA planovima da bi se postigla spremnost za finansiranje uspješnih korisnika nakon objavljenog poziva za podnošenje projektnih prijedloga iz 2010 godine.	Tačan iznos se još uvijek ne može utvrditi, procjenjuje se cca 500 000 eura godišnje za dva programa.

			Planiranje će biti obavljeno bar 1 godinu unaprijed nakon IPA planiranja.			
12. Početak podnošenja zahtjeva za projektne prijedloge	Još uvijek ne	Državne agencije (DA)	<p>'DA' će biti u potpunosti operativne i kompatibilne sa pravilima i procedurama Evropske komisije, spremne da rade na prvim pozivima za podnošenje projektnih prijedloga, selekciju i kontrolu implementiranja.</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH će imati status Upravnog tijela</p> <p>Upravni odbor uspostavljen za svaki program će nadgledati rad i čitav proces implementacije i sastojće se od predstavnika ključnih učesnika- MCP, DEI, Ministarstvo finansija i trezora, Ministarstva obrazovanja i kulture RS, Odjel obrazovanja u Brčkom, kantonalna ministarstva obrazovanja, partneri...</p>		Prvo učešće u Pozivu za prijedloge za 2010 godinu	Nema ga, biće pokriven programskim budžetom

Opći zaključci:

- Samo je jedan preduvjet ispunjen za sada po pitanju otvaranja Programa zajednice za BiH kao što je već spomenuto u tački 1, tj. Okvirni sporazum je usvojen, ratificiran i stupio je na snagu.
- Niti jedan drugi korak nije za sada učinjen. BiH mora uložiti poseban trud i odmah stupiti u direktan kontakt sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu i započeti proces pregovora po pitanju ispunjavanja svih preduvjeta. Da bi se ovo učinilo mora se formirati tim za pregovore koji će predstavljati BiH i braniti njene interese i koji će blisko surađivati sa relevantnom Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu. Tim će takođe izvještavati o postignutom napretku ili o relativnim problemima Vijeće Ministara BiH i vrhovne predstavnike glavnih odgovornih tijela, tj. Ministarstvo civilnih poslova BiH, DEI i Ministarstvo finansija i trezora.
- Ministarstvo civilnih poslova BiH, DEI i Ministarstvo finansija i trezora moraju biće ojačani po pitanju kadra koji treba raditi direktno na oba programa i u cjelokupnom procesu pregovora.
- Vijeće Ministara BiH mora dodijeliti jasan politički mandat MCP-u za vodeću ulogu u procesu pregovora sa Evropskom komisijom u predstavljanju BiH interesa u Briselu po pitanju otvaranja ova dva programa za zemlju.
- Moraju se uspostaviti dvije Državne agencije – jedna za program Cjeloživotno učenje i druga za program Mladi u akciji. Agencijama mora upravljati i nadgledati ih Ministarstvo civilnih poslova BiH kao glavno upravno tijelo. Agencije će služiti jednako svima na cijeloj teritoriji BiH.
- Preduvjeti koji su vezani za finansijska pitanja moraju biti ispunjeni u bliskoj suradnji sa Ministarstvom finansija i trezora.
- Neophodno je sveobuhvatno planiranje finansija i plaćanje ulaznih karata za svaki program. Iznos cijene koju BiH treba platiti se mora dogovoriti sa Generalnom direkcijom za obrazovanje i kulturu.
- Prvi projektni zahtjevi se mogu podnijeti 2010. godine – u godini za koju je planirano puno otvaranje programa.

Postoje neke dodatne obaveze zemalja učesnica u programima koje će se moći primijeniti na BiH tokom ulaska u Programe Zajednice:

- U slučaju da je državna agencija optužena za neregularnost, zloupotrebu ili optužbe o korupciji od strane EK, a koje državna agencija ne može nadoknaditi, njih mora nadoknaditi država (državni organ koji je određen kao odgovorno upravno tijelo za te programe).
- Osiguranje informacija za EK o svim institucijama i organizacijama koje bi mogle zadovoljiti uvjete tih programa.
- Usvajanje svih mjera za uklanjanje pravnih i administrativnih prepreka za pravilno funkcioniranje ovih programa.
- Članstvo u Odboru za programe ne moraju imati direktori 'DA', već odgovorno upravno tijelo, na primjer Ministarstvo civilnih poslova BiH.
- Podnošenje izvještaja o praćenju treba dostaviti 30.6. 2010. i 2015. godine.

Mapa puta i Plan aktivnosti stupaju na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH"

VM broj   /08
                                  2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
dr. Nikola Špirić, s.r.

